

Verslag van de thema-avond 'Landbouw en Natuur'

Sprekers:	Geert Verstegen, MLvC, over "Land van Cuijk schoon en verbonden" Christ Tielemans, voormalig docent HAS Hogeschool en bestuurslid Verdriet (Cuijk), over "Ouwe koeien en nieuwe natuur, met perspectief voor de boer" Ralf Köhne, docent HAS Hogeschool en voormalig wereldreiziger die overal boerenbedrijven gemanaged heeft, over 'Van monotoon naar veelzijdig – reis van de bodem naar de toekomst'
Plaats:	de Jachthoorn te Sint Hubert
Datum:	20 april 2022
Aantal aanwezigen:	112

Bij binnenkomst krijgen alle aanwezigen de nieuwste editie van Bladgroen, het verenigingsblad van de Milieuvereniging Land van Cuijk (ook te lezen op www.mlvc.nl).

Fons van Bommel, de gespreksleider stelt bij de opening van deze avond dat er ruimte is voor discussie, maar niet voor met een beschuldigende vinger naar anderen wijzen.

De eerste spreker is Geert Verstegen, voorzitter van het Brabants Burgerplatform en vicevoorzitter van de Milieuvereniging Land van Cuijk. Hij begint met een korte inleiding over de Omgevingswet, die op 1 juli 2022 – na eerder al een aantal keren uitgesteld te zijn – zou moeten ingaan, maar wederom is uitgesteld (tot 1 januari 2023?). Deze wet komt in de plaats van 26 eerdere wetten, en beoogt de regels voor ruimtelijke projecten (als bedrijventerreinen en windmolenparken) en de leefomgeving (milieu, water, ruimtelijke ordening, natuur) te bundelen en te vereenvoudigen. Op zowel nationaal, provinciaal als gemeentelijk niveau worden omgevingsvisies ontwikkeld. De Nationale omgevingsvisie (NOVI) heeft 4 prioriteiten: 1) duurzame economie; 2) klimaat en energie; 3) sterke steden en regio's; 4) toekomstbestendig landelijk gebied (kringlooplandbouw en natuurinclusieve landbouw). De provinciale omgevingsvisie wordt door elke provincie anders ingekleurd.

Voor ons van direct belang is de gemeentelijke omgevingsvisie. Met deze nieuwe wet worden de kansen voor burgers om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op de leefomgeving vergroot. Het is niet alleen meer aan de overheid om met plannen te komen, maar aan iedereen. Dus i.p.v. 'top down' ook 'bottom up'. Op de site van de overheid staat te lezen: *"De nieuwe wet zorgt voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming. Daarnaast wordt participatie bevorderd. Bijvoorbeeld door burgers en ondernemers zo goed mogelijk te betrekken bij de ontwikkeling van de leefomgeving."*

Die participatie is verplicht, maar.... vormvrij. Het is niet meer “nee, tenzij...”, maar “ja, mits”. Uiteindelijk moet er een omgevingsvisie liggen. Dat is meer dan een bestemmingsplan met een andere kaft. In de Omgevingsvisie moet “rekening gehouden worden met” de Europese principes: voorzorgprincipe, preventief handelen, bestrijding aan de bron en de vervuiler betaalt. En er is een motiveringsplicht. Om deel te kunnen nemen aan een dergelijk proces, is kennis nodig. Immers inspraak zonder inzicht leidt tot uitspraak zonder uitzicht.

Het uiteindelijke doel is om aan de nieuwe gemeenteraad een omgevingsvisie te presenteren voor het hele Land van Cuijk. Dat wordt een hele klus, waarbij het van belang is dat je in gezamenlijkheid probeert uit te gaan van bepaalde waarden. Er moeten criteria opgesteld en prioriteiten vastgesteld worden. Voordat we het gesprek aangaan over die gedeelde waarden, willen we eerst kennis delen. Daartoe worden er een paar bijeenkomsten gehouden. Dit is nodig om in samenhang een mening te kunnen vormen. De eerste bijeenkomst, op 21 oktober 2021, had als thema ‘water’. De tweede bijeenkomst, op 9 februari 2022, had als thema ‘gezondheid’.

Met een PowerPoint-presentatie schetst Geert welke schone natuurlijke verbindingen noodzakelijk zijn voor de biodiversiteit in het Land van Cuijk. In het Land van Cuijk zijn twee bewoningsgordels (de “Maasdorpen” en de “Peeldorpen”) en twee biodiverse gebieden (het Maasheggengebied en de Peelhorst); tussen deze laatste twee zouden dwarsverbindingen moeten komen ten behoeve van de biodiversiteit.

Na afloop van deze presentatie werden enkele vragen gesteld:

Zijn er al gesprekken gevoerd met het gemeentebestuur over de voorgestelde verbindingen?

Er zijn wel al gesprekken gevoerd, maar (nog) niet concreet over de voorgestelde verbindingen.

Hoe zijn we het effectiefst bezig als burgers ten opzichte van de gemeente?

Dat is complex, we weten het nog niet.

Kleine boeren verdwijnen, maar er komen grote voor terug; wat krijgen we er voor terug als we zo de stikstof proberen terug te dringen?

We hebben inderdaad te weinig boeren, maar wel te veel vee.

De tweede spreker, Christ Tielemans, schetst de implicaties van de landbouw op de natuur.

De vragen na zijn presentatie:

Stervlees (dierenwelzijn) en ‘planetproof’ (milieu) kunnen nog wel eens botsen; hoe moeten boeren daar mee omgaan?

Bij een systeem van ‘true pricing’ (de werkelijke kosten berekenen en daar een prijs bij vaststellen) zal deze botsing niet voor komen; maar de samenleving – niet de boeren – moet hier voor zorgen.

Waarom zouden de boeren niet voor de export mogen produceren; we kopen toch ook van het buitenland?

Bij verkoop van de producten aan het buitenland blijven de problemen (als stikstof) bij ons.

Na de pauze schetst Ralf Köhne een historisch overzicht van de ontwikkeling van de landbouw na Wereldoorlog II, en houdt een pleidooi voor regeneratieve landbouw als alternatief voor het huidige landbouwsysteem.

De vragen na zijn presentatie:

Zijn mestfabrieken goed of niet?

Mest op het land is het beste; daarnaast geven mestfabrieken stankoverlast.

Leidt bermbeheer zoals voorgesteld (alleen het noodzakelijke – voor de verkeersveiligheid – maaien en afvoeren) niet tot meer onkruid?

Niet als het goed gebeurt.

Tot slot worden er nog algemene, generieke vragen gesteld aan de drie sprekers:

Wat gaan onze (klein)kinderen eten?

Christ: vermoedelijk minder dierlijke producten, en meer regionale en plantaardige producten of kunstproducten (zoals van de Vegetarische Slager). Ralf: waarschijnlijk ook insecten. Deze hebben veel minder ruimte nodig dan de traditionele landbouwdieren die we nu eten.

Iemand merkt – tot verbazing van een groot deel van de aanwezigen – op dat hij geen verschil ziet met 50 jaar geleden...

Geert: ga eens op stap met het IVN, dan leer je soorten kennen en zie je de verschillen.

Hoe kunnen we, met de huidige wetgeving, teruggaan naar oude gewoonten in de landbouw?

Geert: de MLvC heeft de gemeente gevraagd om de zogenaamde 'lege' vergunningen (vergunningen waar geen gebruik van gemaakt wordt) in te trekken; en de gemeente gaat dat ook doen.

Op Schiermonnikoog werken alle boeren samen. Hoe kunnen we van het Land van Cuijk een tweede Schiermonnikoog maken?

Geert: de MLvC gaat samen met de ZLTO en gemeente kijken hoe we de door ons voorgestelde verbindingen tot stand kunnen brengen en welke boeren willen meedoen.

Hoe kan de overheid hier een rol bij spelen?

Door de boeren financieel te ondersteunen.

Wat te doen aan de dreiging van voedseltekort en stijgende prijzen door de situatie in Oost-Europa?

Een beter pleidooi voor een regionale voedselvoorziening is er niet.

De presentaties van de 3 sprekers staan op de website van de Milieuvereniging Land van Cuijk: <https://www.mlv.c.nl> onder 'Omgevingswet'.

Volgende bijeenkomst:

Op 22 juni is het thema 'energie(transitie)'. Dit is de laatste bijeenkomst in het kader van de nieuwe Omgevingswet.

We houden u op de hoogte.

23 april 2022

Jan Reijnen, secretaris Milieuvereniging Land van Cuijk